

Leerlijn Spelling voor leerlingen die uitstromen naar Praktijkonderwijs

GROEP 2	
Leerstofaanbod	
-	Leerlingen analyseren klankzuivere woorden in afzonderlijke klanken in de juiste volgorde (m/a/n, b/r/oe/k).
-	Leerlingen koppelen letters aan klanken (b, ij, aa, e, enz.).

GROEP 3	
Leerstofaanbod	Overeenkomsten Categorieën CITO
- Leerlingen spellen klankzuivere woorden van 2 en 3 klanken van medeklinker(s) en klinkers die door 1 letter worden weergegeven (pen, bol).	Komt overeen met categorie 1 Cito M3, E3
- Leerlingen spellen klankzuivere woorden van 2 en 3 klanken van medeklinker(s) en klinkers die door 2 dezelfde letters worden weergegeven (boom, aap).	Komt overeen met categorie 1 Cito M3, E3
- Leerlingen spellen klankzuivere woorden van 2 en 3 klanken van medeklinker(s) en klinkers die door 2 verschillende letters worden weergegeven (pijn, huis)	Komt overeen met categorie 1 Cito M3, E3
- Leerlingen spellen klankzuivere woorden met combinaties van 2 medeklinkers vooraan of achteraan (bloem, kast).	Komt overeen met categorie 2 Cito M3, E3, M4
Afnemen CITO Spelling M3	

GROEP 3 vervolg	
Leerstofaanbod	Overeenkomsten Categorieën CITO
- Leerlingen spellen klankzuivere woorden met combinaties van 2 medeklinkers vooraan en achteraan (krant, sport).	Komt overeen met categorie 3 Cito E3, M4
- Leerlingen spellen woorden met 2 medeklinkers achteraan, die met een	Komt overeen met categorie 4 Cito E3, M4

tussenklink worden uitgesproken (melk, warm, park).	
- Leerlingen spellen woorden met meer dan 2 medeklinkers achter elkaar (markt, straat, strik, korst).	Komt overeen met categorie 5 Cito E3, M4
- Leerlingen spellen woorden met sch(r) (school, schrift).	Komt overeen met categorie 6 Cito E3, M4, E4 (Ook in M5, E5 in samenstellingen 6+)
- Leerlingen spellen woorden met -ng en -nk (bank, kring, streng).	Komt overeen met categorie 7 Cito E3, M4, E4 (Ook in M5, E5, M6 in samenstellingen 7+)
Afnemen CITO Spelling E3	

GROEP 4

Leerstofaanbod	Overeenkomsten Categorieën CITO
- Leerlingen spellen samenstellingen met de geleerde woorden uit het aanbod van groep 3 (fietsbel, taalschrift, tuinslang).	Komt overeen met categorie 13 Cito M4 (Ook in E5, M6, E6 in samenstellingen 13+)
- Leerlingen spellen woorden met v(f) of z(s) inclusief samenstellingen (vel, zwart, vliegtuig, feestmuts).	Komt overeen met categorie 8 Cito M4, E4 (Ook in M5 in samenstellingen)
- Leerlingen spellen woorden met aai, ooi, oei inclusief samenstellingen (nooit, gloeilamp).	Komt overeen met categorie 12 Cito M4 (Ook in M5 in samenstellingen 12+)
- Leerlingen spellen woorden met eer, oor, eur inclusief samenstellingen (meer, kleurboek).	Komt overeen met categorie 14 Cito M4, E4 (Ook in M5 in samenstellingen 14+)
- Leerlingen spellen woorden met ei (ij) inclusief samenstellingen (klein, schoolplein).	Komt overeen met categorie 11 Cito M4, E4 (Ook in M5, M6, E6, M7, E7 in samenstellingen 11+)
- Leerlingen spellen woorden met -d (of -t) achteraan inclusief samenstellingen (hond, kleinkind).	Komt overeen met categorie 18 Cito M4, E4 (Ook in M5, E5, M6 in samenstellingen 18+)
- Leerlingen spellen eenvoudige verkleinwoorden op -je, -tje (kusje, treintje).	Komt overeen met categorie 9 Cito M4 (Ook in E5, M6 in samenstellingen 9+)

- Leerlingen spellen woorden van 2 klankgroepen waarvan de eerste onbeklemtoond is (gezin, verhaal).	Komt overeen met categorie 10 Cito M4, E4 (Ook in M5 in samenstellingen 10+)
Afnemen CITO Spelling M4	

GROEP 4	
vervolg	
Leerstofaanbod	Overeenkomsten Categorieën CITO
- Leerlingen spellen woorden met –ch en –cht inclusief samenstellingen (lach, zonlicht).	Komt overeen met categorie 17 Cito E4 (Ook in M5,E5, M6, E7 in samenstellingen 17+)
- Leerlingen spellen woorden met uw, eeuw, ieuw inclusief samenstellingen (nieuw, sneeuwbuï).	Komt overeen met categorie 19 Cito E4 (Ook in M5,E5 in samenstellingen 19+)
- Leerlingen spellen woorden met au en ou, inclusief de samenstellingen (gauw, hout, lichtblauw, badzout).	Komt overeen met categorie 16 Cito E4 (Ook in E5,M6, E6, M7 in samenstellingen 16+)
- Leerlingen spellen woorden van 2 klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met een –e worden geschreven (goede, buiten).	
- Leerlingen spellen woorden met de klanken /aa/, /ee/, /oo/, /uu/ achteraan (ja, nee, zo, nu).	Komt overeen met categorie 15 Cito E4 (Ook in M5 in samenstellingen 15+)
- Leerlingen spellen woorden van 2 klankgroepen met de klanken /aa/, /ee/, /oo/, /uu/ aan het eind van de eerste klankgroep (water, beker, molen, bureu). Ook wel genoemd: open lettergreep.	Komt overeen met categorie 20 Cito E4 (Ook in M5,E5,M6, E6 in samenstellingen 20+)
- Leerlingen spellen woorden van 2 klankgroepen met de klanken /a/, /e/, /i/, /o/, /u/ aan het eind van de eerste klankgroep (appel, letter, zitten, koffer, jullie). Ook wel genoemd: gesloten lettergreep.	Komt overeen met categorie 21 Cito E4 (Ook in M5,E5, M6, E6 in samenstellingen 21+)
Afnemen CITO Spelling E4	

GROEP 5

Leerstofaanbod	Overeenkomsten Categorieën CITO
- Leerlingen spellen hoofdletters aan het begin van een zin en bij namen van personen (Petra, John Demirbas). Leerlingen zetten een punt, een vraagteken of een uitroepteken aan het eind van de zin.	Komt overeen met categorie 37 Cito M7
- Leerlingen spellen woorden van 2 klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met –ig of - lijk (aardig, moeilijk).	Komt overeen met categorie 24 Cito M5, E5, M6, M7
- Leerlingen spellen samenstellingen met meer dan twee medeklinkers na elkaar (valstrik, fietstocht, kerstfeest, marktplein, vluchtstrook).	Komt overeen met categorie 13+ Cito M5, E5
- Leerlingen spellen woorden met twee klankgroepen waarin moeilijke letters als ei, ou/au g/ch herhaald worden (paleis, vijver, opdracht, inhoud, houden, augurk, lachen).	Komt overeen met categorie 11+ en 17+ Cito M5
Afnemen CITO Spelling M5	

NB

Afhankelijk van het geformuleerde ontwikkelingsperspectief kan men besluiten tot dispensereren van de spellingcategorieën vanaf M5. Er resteert dan meer tijd voor het inoefenen van de overige categorieën. Doe dit echter alleen als het zeker is dat de leerling uitstroomt naar Praktijkonderwijs en de leerling gefrustreerd raakt door het spellen.

Zolang een leerling niet gefrustreerd raakt, is het sowieso raadzaam om de leerling zo ver mogelijk te laten komen, omdat dit zijn spellingsvaardigheid voor de toekomst nu eenmaal vergroot.

GROEP 5

vervolg

Leerstofaanbod	Overeenkomsten Categorieën CITO
- Leerlingen spellen verkleinwoorden op –(d)je, -etje, -pje (vriendje, rolletje, boompje).	Komt overeen met categorie 9+ Cito E5
- Leerlingen spellen woorden waar bij verlenging de f in een v of de s in een z verandert (brief→brieven, boos→boze).	Komt overeen met categorie 22 Cito E5, M6

- Leerlingen spellen woorden met –em, -elen, -enen, - eren (stiekem, kinderen, wandelen).	Komt overeen met categorie 23 Cito E5, M6
- Oriëntatie op het kennen van de noodzakelijke begrippen voor werkwoordspelling (onderwerp, werkwoord, persoonsvorm e.d.).	
- Herhaling van nog niet beheerste categorieën.	
Afnemen CITO Spelling E5	

GROEP 6

Leerstofaanbod	Overeenkomsten Categorieën CITO
- Leerlingen kennen de noodzakelijke begrippen voor werkwoordspelling (onderwerp, werkwoord, persoonsvorm e.d.).	
- Leerlingen vervoegen en spellen gewone werkwoorden in de tegenwoordige tijd (ik loop, hij loopt, wij lopen, het gebeurt).	Komt overeen met Cito werkwoordspelling E7 categorie 1.1
- Leerlingen vervoegen en spellen bijzondere werkwoorden in de tegenwoordige tijd (hij heeft, jij bent).	Komt overeen met Cito werkwoordspelling E7 categorie 1.1
- Leerlingen spellen woorden waarin de /s/ geschreven wordt als c (citroen, centrum, narcis, ceremonie).	Komt overeen met categorie 26 Cito M6 t/m M8
- Leerlingen spellen woorden waarin de /k/ geschreven wordt als c (camera, risico, crimineel, directeur).	Komt overeen met categorie 27 Cito M6 t/m M8
- Leerlingen spellen woorden waarin de /ie/ geschreven wordt als i (piloot, uniform, dirigent, visite).	Komt overeen met categorie 25 Cito M6 t/m E7
Afnemen CITO Spelling M6	

GROEP 6

vervolg

Leerstofaanbod	Overeenkomsten Categorieën CITO
- Leerlingen spellen woorden met de uitgang –tie (actie, politie, auditie, manifestatie).	Komt overeen met categorie 30 Cito E6 t/m M8
- Leerlingen spellen woorden met de uitgang –teit (kwaliteit, universiteit).	Komt overeen met categorie 31 Cito E6,M7,E7
- Leerlingen spellen woorden met de uitgang –heid (gezondheid, verkoudheid, overheid).	Komt overeen met categorie 31 Cito E6,M7,E7
- Leerlingen zetten een komma in een opsomming (Ik eet brood, fruit, vlees en wat salade.) en tussen bijvoeglijk naamwoorden (Ik heb een mooie, rode fiets).	
- Leerlingen spellen woorden waarin de /zj/ geschreven wordt als g (giraf, horloge, etalage, college).	Komt overeen met categorie 28 Cito E6,M7
- Leerlingen spellen woorden die beginnen met 's ('s morgens, 's avonds).	Komt overeen met categorie 29 Cito E6, B8/M8
- Leerlingen spellen woorden die eindigen op 's (auto's, diploma's, agenda's, Carlo's).	Komt overeen met categorie 29 Cito E6 t/m B8/M8

Afnemen CITO Spelling E6

GROEP 7

Leerstofaanbod	Overeenkomsten Categorieën CITO
- Leerlingen vervoegen en spellen werkwoorden op -den in de tegenwoordige tijd (wij vinden, hij vindt).	Komt overeen met Cito werkwoordspelling E7, M8 categorie 1.2
- Leerlingen vervoegen en spellen werkwoorden zonder klankverandering in de verleden tijd, maar zonder dubbelvormen als praten-praatten en zonder werkwoorden op –ven of –zen (ik maakte, zij hoorden).	Komt overeen met Cito werkwoordspelling E7,M8 categorie 2.3

- Leerlingen vervoegen en spellen werkwoorden zonder klankverandering in de verleden tijd, met een dubbelvorm van –d of –t (ik raadde, jij stootte, wij landden).	Komt overeen met Cito werkwoordspelling E7,M8 categorie 2.1 en 5.1
- Leerlingen vervoegen en spellen werkwoorden met klankverandering in de verleden tijd (wij liepen, wij kochten, hij ging). Uitgezonderd werkwoorden op –den of –ten.	Komt overeen met Cito werkwoordspelling E7,M8 categorie 2.2
- Leerlingen gebruiken vraagtekens, uitroeptekens en aanhalingstekens op de juiste wijze.	
- Leerlingen spellen woorden waarin de /sj/ geschreven wordt als ch (chocola, chef).	
- Leerlingen spellen moeilijke Nederlandse woorden met een b aan het eind of in het midden (krab, ambtenaar, voetbalclub).	Komt overeen met categorie 33 Cito M7,E7
- Leerlingen spellen woorden waarin /t/ geschreven wordt als th (theater, apotheek, thema).	Komt overeen met categorie 40 Cito M7,E7
- Leerlingen spellen woorden met -isch(e) (kritisch, logische).	
- Leerlingen spellen een hoofdletter in aardrijkskundige, historische en godsdienstige namen en namen van instellingen (Zuid-Hollandse, Tweede Kamer).	Komt overeen met categorie 37 Cito M7
Afnemen CITO Spelling M7	

GROEP 7	
vervolg	
Leerstofaanbod	Overeenkomsten Categorieën CITO
- Leerlingen vervoegen en spellen voltooid deelwoorden (gegeten, vergeten, gepakt, gebeld). Uitgezonderd dubbelvormen als gebeurt-gebeurd.	Komt overeen met Cito werkwoordspelling E7,M8 categorie 3.1

- Leerlingen vervoegen en spellen voltooid deelwoorden, die bijvoeglijk gebruikt worden met wel of geen –n aan het einde (de gekookte eieren, een gekookt ei, het gebraden vlees).	Komt overeen met Cito werkwoordspelling E7,M8 categorie 4.1
- Leerlingen vervoegen en spellen werkwoorden op –ven/ -fen en –zen/-sen in de onvoltooid tegenwoordige en verleden tijd (ik bonsde, jij beefde, hij geeft, de juf verbaasde zich, jullie verfden).	Komt overeen met Cito werkwoordspelling E7,M8 categorie 2.3
- Leerlingen vervoegen en spellen werkwoorden met klankverandering op -ten of –den in de onvoltooid verleden tijd (hij vond, zij vergat).	Komt overeen met Cito werkwoordspelling E7,M8 categorie 2.2
- Leerlingen spellen verkleinwoorden met -etje, -aatje, -ootje, -uutje of waarbij het grondwoord verandert (vriendinnetje, autootje, kettinkje, paadje).	
- Leerlingen spellen woorden met de letter q (aquarium).	
- Leerlingen spellen typisch Engelse leenwoorden, inclusief werkwoorden (computer, hij keepste, manager, clinic).	Komt overeen met categorie 39 Cito E7, B8/M8
- Leerlingen spellen woorden met een trema en een koppelteken (reünie, knieën, ruïne, drieëntwintig, zee-egel, auto-industrie).	Komt overeen met categorie 36 Cito E7, B8/M8
- Leerlingen spellen typisch Franse leenwoorden, inclusief accenten (café, bureau, militaire, trottoir, toilet, renaissance).	Komt overeen met categorie 38 Cito E7, B8/M8
Afnemen CITO Spelling E7 en werkwoordspelling E7	

GROEP 8

Leerstofaanbod	Overeenkomsten Categorieën CITO
<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen vervoegen en spellen voltooid deelwoorden van werkwoorden op –ven/-fen en –zen/-sen (beloofd, gereisd). 	Komt overeen met Cito werkwoordspelling E7,M8 categorie 3.2
<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen vervoegen en spellen werkwoorden op –den in de tegenwoordige tijd bij inversie: persoonsvorm-onderwerp (word jij?, vind jij?, houdt u?). 	Komt overeen met Cito werkwoordspelling M8 categorie 1.3
<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen vervoegen en spellen bijvoeglijk gebruikte voltooid deelwoorden met dubbelvormen: vergrote-vergrootte (de vergrote foto, het verlichte pad). 	Komt overeen met Cito werkwoordspelling,M8 categorie 4.2
<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen spellen woorden met de letter x (taxi, examen,excuses). 	Komt overeen met categorie 44 Cito B8/M8
<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen spellen woorden met de letter y (hobby, yoghurt, gymnastiek). 	Komt overeen met categorie 32 Cito B8/M8
<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen spellen woorden met -iaal, -ieel, -ueel of -eaal (ideaal, financieel, speciaal, ritueel). 	Komt overeen met categorie 42 Cito B8/M8
<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen spellen stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden (houten, wollen, zilveren, papieren, rubber, plastic). 	Komt overeen met categorie 45 Cito B8/M8
<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen spellen veel voorkomende woorden die moeilijk zijn omdat ze op twee manieren kunnen worden uitgesproken of niet volgens de regels gespeld worden (agressief, onmiddellijk). 	Komt overeen met categorie 47 Cito B8/M8
<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen spellen het meervoud van woorden op onbeklemtoonde –ik en werkwoorden op –iken (perziken, monniken, zaniken) 	Komt overeen met categorie 43 Cito B8/M8
<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen spellen woorden met een koppelteken. In deze categorie komen 	Komt overeen met categorie 35 Cito B8/M8

<p>aan de orde samenstellingen met botsende klinkers (herhaling), samengestelde aardrijkskundige namen, voor- en nabepalingen en vaste uitdrukkingen.</p>	
<p>- Leerlingen spellen woorden met een tussenletter -s- (dorpsweg, stadspark, dorpschool).</p>	<p>Komt overeen met categorie 34 Cito B8/M8</p>
<p>- Leerlingen spellen woorden met een tussenletter -n- (boekenkast, paddenstoel, pannenkoek).</p>	<p>Komt overeen met categorie 34 Cito B8/M8</p>
<p>Afnemen CITO Spelling M8 en werkwoordspelling M8</p>	